

AUSZTRIA

1. AUSZTRIA TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Osztrák Köztársaság
Államforma	köztársaság
Főváros	Bécs
Terület	83 870 km ²
Népesség	8,3 millió
Nemzetiségi megoszlás	osztrák 90,5%, külföldi 9,5% (török, szerb, horvát, szlovén, bosnyák, magyar, cseh, szlovák)
Vallási megoszlás	római katolikus 73,6%, evangélikus 4,7%, muzulmán 4,2%, más vallások 5,5%, nem vallásos 12%
Hivatalos nyelv	német
Klíma	mérsékelt éghajlat
Államfő	Dr. Heinz Fischer
Miniszterelnök	Werner Faymann
Hivatalos pénznem	euró (EUR)
Jelentősebb városok	Graz, Linz, Salzburg, Innsbruck, Klagenfurt

Közigazgatási beosztás: A kilenc tartományból álló szövetségi állam elve történelmi alapokon nyugszik. Minden tartománynak külön kormánya van, melynek élén a tartományi főnök (Landeshauptmann) áll, akit a tartomány törvényhozó testülete (Landtag) választ meg. A tartományok: Burgenland, Karintia, Alsó-Ausztria, Felső-Ausztria, Salzburg, Stájerország, Tirol, Vorarlberg, Bécs. A szövetségi kormány a tartományokkal megosztva gyakorolja a hatalmat, élén a szövetségi kancellár áll. Az államfői tisztséget a közvetlenül a nép által választott szövetségi elnök tölti be. A törvényhozási jogok a kétkamarás szövetségi gyűlést illetik meg, amely a 183 tagú Nemzeti Tanácsból (Nationalrat) és a 63 tagú szövetségi Tanácsból (Bundesrat) áll. Előbbi tagjait parlamenti választásokon választják, az utóbbit a tartományok küldöttei alkotják.

Az ország 1955 óta tagja az ENSZ-nek és 1995 óta tagja az Európai Uniónak. További szervezeti tagságai: WTO, Békepartnerség, NYEU, EBESZ, IMF, OECD.

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Ausztria főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	270,8	281,9	276,9
GDP változás (reál)	%	3,5	2,0	-3,6
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	30,6	31,0	30,8
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,2	3,2	0,4
Munkanélküliségi ráta	%	4,4	3,8	4,8
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-0,4	-0,4	-3,4
Államadósság (év végi)	GDP %-a	59,5	62,6	66,5
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	3,6	3,2	2,3

Forrás: Eurostat

Ausztria gazdasági fejlettsége, a viszonylag alacsony inflációs és munkanélküliségi ráta, valamint a szociális juttatások kiterjedt hálózata alapján uniós összehasonlításban az élenjáró országok közé tartozik.

A gazdasági fejlődés üteme a nemzetközi pénzügyi válságot megelőző években meghaladta az uniós átlagot. A nemzetközi pénzügyi válságot, és annak reálgazdasági hatásait megelőzően a fellendülés hordozói a feldolgozott termékek előállításának robusztus emelkedése, az erre építő exportgazdaság, továbbá - lassuló ütemmel - az építőipar teljesítményének növekedése volt.

A 2008. második felében fokozatosan jelentkező gazdasági lassulás mérséklésére hozott válságkezelő intézkedések alapvetően eredményesek voltak, és ennek következtében 2009-ben a gazdasági visszaesés mértéke Ausztriában az EU országok nagy többségéhez képest még viszonylag mérsékelt volt. A gazdasági válságkezelő intézkedések hatására ugyanakkor az azt megelőzően szinte kiegyensúlyozott államháztartási egyenleg 3,4%-os hiányba csapott át, és jelentősen növekedett az ál-

lamadósság szintje is. A munkahelyek megtartására irányuló kormányzati válságin-tézkedések eddigi eredményességét mutatja, hogy a munkanélküliségi ráta a gazdasági teljesítmény csökkenésének mértékéhez viszonyítva csak jóval mérsékeltebb ütemben emelkedett.

Az osztrák gazdaság elmúlt években nyújtott jó teljesítményének egyik alapja a K+F kiadások folyamatos növekedése, amelyek részaránya az elmúlt tíz év alatt a GDP 1,4%-áról annak 2,6%-ára emelkedett.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Ausztria külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	-459	425	-2 043	- 3 656
Export	M EUR	103 742	114 680	117 525	94 168
Import	M EUR	104 201	114 255	119 568	97 826
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	9 718	11 163	13 175	8 558*
Export	M EUR	36 376	39 640	42 303	28 746*
Import	M EUR	26 658	28 477	29 128	20 188*

Forrás: Statistik Austria (áruforgalmi adatok)

Osztrák Nemzeti Bank (szolgáltatások adatai)

Megjegyzés: * I.-III. negyedévi adatok

A korábbi években a gazdasági fejlődés motorja az export volt, amelynek növekedését elsősorban az EU tagállamok - mindenekelőtt Németország - és az ázsiai országok kedvező konjunktúrája segítette. A nemzetközi pénzügyi válság reálgazdasági hatásai azonban mély nyomot hagytak az osztrák külkereskedelmi forgalom alakulásában, ami 2009-ben értékben közel 20%-kal maradt el az azt megelőző év csúcser-tékétől.

Ausztria exportjának és importjának egyaránt több mint 70%-át az Európai Unió tag-államaival bonyolítja le. Legfontosabb külkereskedelmi partnerei: Németország, Olaszország, Svájc, Csehország, Franciaország, USA, Kína, Magyarország.

A közép- és kelet-európai országok részaránya az osztrák külkereskedelemben a legutóbbi időszakig folyamatosan emelkedett. Az osztrák pénzügyi és gazdasági szféra kezdettől fogva egyik fő haszonélvezője a közép-kelet-európai országokkal való együttműködésnek, az EU keleti kibővülésének. A GDP-növekmény harmada-negyede rendszeresen a régióval folytatott gazdasági kapcsolatok bővüléséből származtatható, és ez várhatóan a jövőben is így lesz.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Ausztria közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009*
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	22 762	9 478	5 358
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	108 085	117 563	122 921
Tőkekifektetés más országba	M EUR	28 513	20 018	7 292
Tőkekifektetés állománya	M EUR	102 584	122 602	129 894

Forrás: Osztrák Nemzeti Bank (ÖNB)

Megjegyzés: * I.-III. negyedévi adatok

Az elmúlt években az Ausztriába áramló külföldi tőke mintegy 80%-a érkezett az EU-ból, ezen belül kb. 80% az euró-övezetből. Az EU-ból származó befektetésekben a német tőke a legnagyobb arányú.

Az Ausztriába érkező működő-tőke az elmúlt években némileg elmaradt az osztrák vállalatok külföldi befektetéseitől, az áramlás iránya pedig eltérő: a beáramló tőke főként az EU régi tagállamaiból érkezik, míg a kihelyezett nagyobb súlyban Közép- és Kelet-Európába irányul.

Az osztrák gazdaság és pénzügyek irányítói és a nagyvállalatok vezetői a nemzetközi pénzügyi válság legmélyebb pontján is nyíltan kiálltak amellett, hogy Ausztria nem vonulhat ki a kelet-európai, így a magyar gazdaságból, sőt, abban érdekelt, hogy jelenlétét elmélyítse és további, új stratégiai lépéseket tegyen. Ez az új stratégia 2009 őszétől az osztrák gazdasági pozíciószerezésnek a délkelet-európai térségből, a Balkánról a Közel-Keletre és Oroszország fekete-tengeri térségeire való további kiterjesztését jelenti. Ausztria az elkövetkező néhány évben itt próbál majd új inputokat találni a gazdasági recesszió elleni küzdelemben.

A pénzügyi válság mélypontján a közép-kelet-európai országokból érkező rossz hírek hatására az is tudatosult az osztrák pénzügyi vezetésben, hogy az osztrák bankok régióbeli kitettségének összértéke eléri az egy éves osztrák GDP nagyságát, és a térségi csődök hulláma alapvető kockázatot jelenthet Ausztriának.

II. MAGYARORSZÁG ÉS AUSZTRIA BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-osztrák külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	3 596,0	2 704,5	4 557,6	3 373,4	-961,6	-668,8
Élelmiszer, ital, dohány	334,1	323,8	280,3	255,7	53,8	68,1
Nyersanyagok	324,2	233,2	100,3	65,2	223,9	168,0
Energiahordozók	454,6	225,6	511,7	352,0	-57,1	-126,4
Feldolgozott termékek	1 258,8	941,2	2 122,9	1 518,6	-864,1	-577,4
Gépek, gépi berendezések	1 224,4	980,7	1 542,4	1 181,9	-318,0	-201,2

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	75,2	74,0	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	96,9	91,2	12,0	7,6
Nyersanyagok	71,9	65,0	8,6	1,9
Energiahordozók	49,6	68,8	8,3	10,4
Feldolgozott termékek	74,8	71,5	34,8	45,0
Gépek, gépi berendezések	80,1	76,6	36,3	35,0

Forrás: KSH

Ausztria magyar külkereskedelemben elfoglalt korábbi kiemelkedő részarányának fokozatos lemorzsolódása figyelhető meg az elmúlt évek folyamán. 2009-ben az Ausztriából származó importunk csökkenésének üteme megközelítőleg azonos volt a teljes magyar importcsökkenéssel, az Ausztriába irányuló exportunk visszaesése azonban 6%ponttal meghaladta a teljes magyar exportcsökkenést. 2009-ben a magyar exportpiacok sorrendjében Ausztria az azt megelőző 4. helyről a 7. helyre szorult vissza, a magyar beszerzési források tekintetében pedig a 3. helyről a 4. helyre. Ennek ellenére a versenytárs külkereskedelmi partnerek nagyarányú és egymástól eltérő export-import változásai miatt az összforgalom tekintetében megőrizte 3. helyét, és Ausztria részaránya a teljes magyar külkereskedelemben továbbra is 5,3%.

Hazánk is Ausztria kiemelten fontos partnerei közé tartozik, noha helyezése a teljes osztrák külkereskedelmi forgalom rangsorában egy helyezéssel hátrébb, a 8. helyre sorolódott. Részarányunk az osztrák külkereskedelemben 3,2%.

A magyar kivitel domináns árucsoportjai a gépek, gépi berendezések és a feldolgozott termékek, az áruosztályokon belül a digitális hírközlő eszközök, az adatfeldolgozó eszközök, gépjármű alkatrészek, személygépkocsik, vasúti járműalkatrészek, nyomdai termékek, hengerelt acéltermékek, valamint a finomított kőolajtermékek és baromfitermékek. A termékcsoporthoz való tartozás módosulása, illetve a forgalom esetleges ingadozásai nagymértékben függenek a nagy nemzetközi vállalatok termelési politikájának, ill. belső szállítási kapcsolatainak változásaitól.

Az importban 2009-ben lefékeződött az éveken keresztül megfigyelhető osztrák élelmiszeripari offenzíva. A gépek és gépi berendezések Ausztriából származó importjának alakulása nagyrészt a hazánkban letelepedett multinacionális vállalatok aktuális beruházási és termelési politikájától függ. Az áruosztályokon belül a főbb import termékek a gyógyszerek, a papíripari gépek, irodagép tartozékok, villamos motorkocsik, acélszerkezetek, belső égésű motorok alkatrészei, nyomtatott áramkörök, valamint az elektromos energia, a finomított kőolajtermékek, műtrágya, ferroötvözetek.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Ausztria közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	910,2	2 254,5	1 556,4
Ausztria közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	6 215,5	7 793,2	7 289,0
Magyarország tőkebefektetése Ausztriába	18,8	48,5	-13,7
Magyarország tőkebefektetés-állománya Ausztriában	17,7	71,1	43,9

Forrás: MNB

Ausztria méretein és gazdasági potenciálján túlmutató fontosságú befektető hazánkban. A Magyarországon nyilvántartott mintegy 26 ezer külföldi érdekeltségű vállalat több mint 20%-a osztrák (5200). Az MNB adatai szerint a Magyarországon befektetett összes osztrák tőke állománya a hazánkban befektetett külföldi tőke 13%-át teszi ki, a befektető országok rangsorában Németország és Hollandia után Ausztria a harmadik helyen áll. 2007-2008-ban rekordösszegű befektetést regisztrált az MNB Ausztriából, ami 2008-ban az összes külföldi tőkebefektetés egyharmadának felelt meg.

Az utóbbi időszak legfontosabb osztrák befektetései: Prinzhorn-csoport (papírgyár-bővítés), ÖBB Rail Cargo – GySEV (MÁV Cargo privatizációja), IMMOEAST (tulajdonszerzés a Trigránit-csoportban), Rossi Biofuel (bio üzemanyag gyártó üzem Komáromban), Magna-Steyr (autó-modul összeszerelő üzem).

Az Ausztriában befektetett magyar tőke állománya nem jelentős, noha növekvő számban jelennek meg magyar vállalkozások az osztrák piacon, de jellemzően csekély tőkeigénnyel.